

Приморске Новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА IX • БРОЈ 173. • 25. ЈУН 1980.

ЦИЈЕНА 2 ДИНАРА

САНАЦИЈА СТАМБЕНИХ ОБЈЕКТА

Санација стамбених објеката један је од прворазредних задатака. Кад су припремни радови били завршени, крајем прошле године, уговорено је да се сви предвиђени објекти санирају у року од шест мјесеци — до 1. априла ове године. Санација се, међутим, није одвијала према уговореним роковима, па се каснило на скоро свим објектима.

Тако, на примјер, у Мјесној заједници Будва I санирано је и усељено, закључно с 1. мајем, 80 станова, иако на неким треба обавити извјесне радове на спољним дјеловима зграда, уредити прилазе, односно тротоаре. У Мјесној заједници Будва II, такође до 1. маја, санирано је и усељено 52 стана, док је у току санација на стамбеној згради „С-45“ са 45 станова. У Мјесној заједници Свети Стефан, у насељу „Шумет“, требало је, према уговорима, до почетка априла ове године санирати 30 станова, а још ни један није оспособљен за становање. Због тога су извјесни послови у овом насељу уступљени Комуналном предузећу — ООУР Комуналне службе.

Спорост у радовима на стамбеним јединицама је, дијелом, резултат пропуста извођача радова, коме је било повјерено и пројектовање. На ток радова неповољно се одразила и неефикасност око утврђивања концепта градње у насељу „Шумет“. Тек прије извјесног времена усвојено је рјешење, којим се предвиђа нешто другачији размјештај стамбених зграда, како би се на том локалитету, поред стамбеног простора, до биле и неке друге функције, у првом реду продајни простор. До оваквог концепта дошло је у првом реду на захтјев ООУР „Хотели Свети Стефан“, јер се њима, поред ранијих 15 стамбених јединица, добија, умјесто 20 соба за 15 корисника са заједничким санитарним чвором, 17 станова величине по 35 квадратних метара. Но, овакво рјешење намеће потребу обезбјеђења више средстава, па ће бити потребно да носиоци станарског права обезбиједе допунска средства. Пружају се увјеравања да ће до краја овог мјесеца бити завршена два објекта с 24 стана, а трећи неће моћи бити завршен у овом року, јер за њега још нијесу дати неопходни урбанистички услови.

До 1. маја у Петровцу је санирано 30 станова. У Брежицама је требало, према пројектној замисли, санирати један објекат, па је оцијенено да се то не чини, с обзиром да је био направљен од лошег материјала. Зато је објекат срушен и на његовом мјесту подиже се нови са четири стана, који ће бити готов у јулу мјесецу.

Очигледно је да се на подручју наше општине скоро на свим објектима каснило,

што ће рећи да и они већ усељени нису завршени у предвиђеном року. Основни разлози за кашњење у извршавању програма санације су — истичу у Самоуправној интересној заједници за становање — неодговарајућа организација рада и несинхронизовано обављање појединих фаза изградње. Без потребе су чинјени дужи прекиди између појединих фаза послова, а често је недостајао довољан број радника појединих струка. Поред временске несташнице материјала, закашњење је проузроковало и повећање обима послова у односу на пројектну документацију. Треба рећи да се у току остварења пројектних задатака наметнула и обавеза извођења знатног обима занатских и радова на уређењу простора око објеката.

У вези са санацијом објеката појавио се и проблем: шта са власницима станова у зградама у друштвеној својини, пошто прије приступања санацији нису правно регулисани међусобни односи, што ће, свакако, изазвати низ проблема на релацији ООУР становања, односно СИЗ становања — власници станова. Неопходно је стога да ООУР становања припреми обрачун трошкова санације по зградама и овај посао убрза за оне у којима има станова у индивидуалном власништву, како би се утврдило и извршило обавезе у вези са санацијом. То је нарочито важно учинити за станове оних власника, који ни су стално настањени у нашој општини, због чега не могу добити кредите за санацију.

М. П.

ГДЈЕ (НЕ)ГРАДИТИ УГОСТИТЕЉСКЕ ОБЈЕКТЕ

Нове угоститељске радње у својини грађана не могу се оснивати на простору плаже Јаз, од тунела „Могрен“ до Видиковца са обје стране магистрале; у Старом граду — до усвајања урбанистичког пројекта и стварања услова за обављање угоститељске дјелатности, од Видиковца до Каменова испод магистрале, изузев насеља Господина и Рафаиловића, од Каменова до Црвене главце испод магистрале; у Петровцу — у улици 18. септембар, шеталишту према Лучицама и у Лучицама.

Радње које се налазе на означеном простору задржавају право вршења угоститељске дјелатности. Не сматра се новом угоститељском радњом када се промјена врши на неког члана уже породице.

Одлука о забрани неће се примјењивати на лица која су до 1. маја 1980. године добила урбанистичку сагласност о намјени пословног простора за оснивање угоститељске радње.

Први дани Тржног центра

ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ

У Тржном центру, који је отворен 25. маја, до 10. јуна остварен је промет у износу од 5.300.000,00, односно у просјеку по 360.000,00 динара дневно. Ни једног дана промет није био испод 320.000,00, а једног је достигао скоро два пут већи износ — 630.000,00 динара. Око двије трећине укупног промета остварили су самопослуга и продавница самоизбора. Овакав резултат промета у самоизбору постигнут је захваљујући доброј снабђености свим врстама текстила, добром квалитету и разноврсном асортиману робе широке потрошње.

Као, уосталом, у читавој нашој земљи, и у Тржном центру оскудијевало се у произ-

водима који се увозе. Није, наиме, било довољно кафе, детерџената и јужног воћа. Ипак, иако су у питању дефицитарни артикли, седмично се продавало по 400 до 500 килограма кафе и по 3.500 килограма разних детерџената.

Потрошачи су у току протеклих двадесетак дана највише куповали шећер и уље, јер се била промијела прича како предстоји несташница или поскупљење ових производа.

Предвиђено је да до краја ове године Тржни центар оствари промет од 87.600.000,00 или нешто преко 400.000,00 динара дневно. С обзиром на предстојећу туристичку сезону и, прије свега, добру снабђеност индустријским, пољопривредно-прехранбеним и другим производима, треба очекивати да ће план бити остварен и премашен. То ће, с друге стране, зависити и од масе новчаних средстава, којима ће ова радна организација располагати.

— Да би Тржни центар и остали капацитети ООУР „Јадран“ могли дати програмране резултате — рекао нам је директор Ранко Гардашевић — неопходан је дугорочни кредит за обртна средства. Илустрације ради, навестићу податак да нас је само прво пуњење Тржног центра робама стајало око 30.000.000,00 динара. С тим у вези, обратили смо се Будванској основној банци за дугорочни кредит за обртна средства и, мада пара има мало, очекујемо да ће наш захтјев бити повољно ријешен и да неће доћи у питање редовно снабдијевање, квалитет и резултати пословања ове основне организације удруженог рада.

Нови „Видиковац“ — први репрезентативни туристичко-угоститељски објекат изграђен послије земљотреса на будванској ривијери: моменат са отвара. Снимио: М. Тодоровић

ИЗ ОРГАНИЗАЦИЈА САВЕЗА КОМУНИСТА

СТАЛНО ЈАЧАЊЕ ПОЛИТИЧКЕ ОДГОВОРНОСТИ

У припреми за одржавање IV сједнице Општинске конференције СК, на којој ће се разматрати идејно-политички аспекти остваривања концепције општенародне одбране и друштвене самозаштите, у свим основним организацијама вођена је свестрана и веома садржајна расправа о актуелној политичкој ситуацији и задацима комуниста на сталном јачању и ефикасном функционисању суздржаног самозащитног и одбрамбеног механизма.

Изражена је оцјена да је политичко-безбједносна ситуација и морално-политичко стање изузетно добро и да је знатно ојачана мобилност радних људи и грађана у свим самоуправним организацијама и заједницама, као и њихово чврсто и непоколебљиво јединство на платформи ССРН као најширег фрон-

та организационих снага социјалистичког самоуправљања. Оваква оцјена добила је најпуну верификацију у активностима на отклањању последица катастрофалног земљотреса и послје смрти друга Тита, када је испољен висок степен одговорности, политичке свијести и јединства радних људи и грађана, као и њихова безрезервна спремност да радом и прелашћом наставе грандиозно Титово дјело.

Такво морално-политичко стање могло је бити остварено само захваљујући активности организационих социјалистичких снага на челу са СК и сталним напорима да се друштвена самозаштита све више афирмише као најприкладнији облик безбједности социјалистичког самоуправног друштва.

Међутим, и поред оваквих оцјена и констатација да

друштвена самозаштита све више прераста у усклађено и повезано дјеловање свих чинилаца политичког система социјалистичког самоуправљања и да постаје саставни дио њихових самоуправних права, дужности и одговорности, било би сасвим погрешно закључити да нису дошле до изражаја и одређене слабости и пропусти, који у даљем току акције морају бити одговорније и ефикасније превазилажени.

На све те аномалије указано је у већини основних организација креативном и објективном критиком, у циљу што хитнијег отклањања њихових жаришта и јачања борбе против свих облика антисамоуправних понашања, непријатељског дјеловања и других девијантних појава. Чланови Савеза комуниста су отворено и одговорно указивали на негативне појаве и њихове носиоце, уз истовремено изражавање спремности и одлучности да се непо средно ангажују у њиховом спречавању и отклањању. То се, у првом реду, односи на пропусти у раду неких самоуправних организација и појединачних одговорних јединица, затим на доста слабад контроле у скоро свим срединама, појаве неодговорног односа према друштвеној имовини и недовољног степена координације у раду између појединих субјеката друштвене самозаштите.

Отворене расправе о негативним појавама на најнепосреднији начин доприније јачању сазнања да је то право и дужност радних људи и грађана, који постају основни субјекти у систему друштвене самозаштите и безбједности друштва.

Ову праксу и даље треба афирмисати и подстицати у свим срединама на чему треба да се ангажују сви субјекти друштва уз авангардно дјеловање Савеза комуниста.

Б. Крговић

Комитет за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту, на сједници од 11. јуна, и основне организације Савеза комуниста Мјесне заједнице Будва I, на састанку од 12. јуна, анализирали су стање општенародне одбране и друштвене самозаштите, сагледали проблеме и оцијенили услове и могућности њиховог рјешавања.

НЕУГОДНИ КОМЕНТАРИ И НЕРАСПОЛОЖЕЊЕ ГРАЂАНА

Констатовано је да су у Мјесној заједници, по питању општенародне одбране и друштвене самозаштите, предузете ефикасне мјере, а посебно у погледу оспособљавања повјереника и јединица цивилне заштите за извршавање одређених послова и за датака. Оцијено је да је Мјесна заједница постала центар заједничког рада и договора, јер је између свих субјеката друштвено-политичког живота успостављена чврста веза и сарадња, што раније није био случај. Редовно се одржавају зборови на којима се радни људи и

У ПЕТРОВЦУ: СВИ ОБЈЕКТИ КАСНЕ

Петровац и ван граница наше земље познато туристичко мјесто, не дочекује сезону као што је навикао своје многобројне обожаваоце — одјевен у цвијећу и зеленилу. Рушење, санације, изградња, што све још увијек траје, учинили су да ово прекрасно љетовалиште много изгуби од своје љепоте, бар за ову сезону. Због тога су његови грађани тужни и по мало разочарани, што се лако примјећује не само на лицима оних који су задужени за обављање одређених друштвених послова.

Навратили смо у Мјесну заједницу и, као и увијек, нашли тамо њеног предједника Драга Мијовића и новог секретара Миленка Медиговића. Пошто је Медиговић тек ступио на посао, и још се није уклатио у штап са проблемима, разговор водимо с предједником Мијовићем.

— Сви објекти у граду касне. Сви су били у обећањима врло издати, али у завршници сви налазе разлоге за кашњење — и комуналци, и „Партизански пут“, и сви остали. У најгорем стању је приобална улица, гдје треба да се спроведе канализација и изврши асфалтирање. Сва је разрована и затрпана отпадним материјалом. Исто таква је и улица ка Брежинама, а улица „Нико Анђус“, према Лучицама, право је језеро. Радне организације се неодговорно понашају, јер су оне ове улице упропастиле и било би право да их сада доведу у ред.

— Има доста и наших пропусти: погоршавамо ситуацију неким нашим поступцима — баца се материјал гдје је коме воља. Одлуке Општинске скупштине у погледу одржавања чистоће и држања живине не спроводе се у живот. Општинска инспекција требала би већ једном да се постара за поштовање ових одлука. Ако не ваљају, треба предложити да се мијењају. Преко средстава информисања јавност треба упознати и о стварном стању у погледу снабдијевања. Настала је трка за неким артиклима који се купују у огромним количинама. Како ствари стоје, тих артикала има довољно, али се ради о нечем другом.

Основни проблем којим се тренутно у Мјесној заједници највише баве јесте смјештај становништва из одмаралишта.

Ово је акутан проблем коме се још не види трајно рјешење. Ради се о подстанарима — категорији грађана о којој још није заузет коначан став. Помањкање приколица овај проблем чини још сложенијим. Јер, када би било довољно приколица многи случајеви би се ријешили бар за љетни период.

Оваквој ситуацији иду на руку неки пропусти као код усељења зграде „С-16“ која је, по обећањима градитеља, требала да буде готова 10. а усељива 15. маја. Међутим, она је завршена тек крајем маја, а због неријешеног питања плаћања и техничког пријема, не зна се када ће бити дозвољено њено усељење.

— Проблеме нам причињавају и ставови неких радних организација према својим радницима које једноставно препуштају Мјесној заједници. Ми не можемо да се од тога дистанцирамо, али толики је притисак да не знамо шта да радимо.

Изванредне примјере солидарности показла су одмаралишта на подручју Петровца и Буљарице, која су све своје капацитете ставила на располагање Мјесној заједници. Драго Мијовић нас је замолио да преко нашег листа у име његово и грађана Петровца изразимо захвалност свима њима и наду да ће Мјесна заједница у Петровцу и убудуће наилазити код њих на помоћ, разумијевање и жељу за сарадњом.

В. С.

УГЛАВНОМ ДОБРО

грађани изјашњавају о свим важнијим питањима из надлежности Скупштине општинске. Разматрано је и питање одговорности радника стручне службе Мјесне заједнице — захтјевима грађана и радних организација удовољава се благовремено и у складу с усвојеним закључцима надлежних органа.

У циљу што ефикасније сарадње у области општенародне одбране и друштвене самозаштите, одржани су састанци с представницима основних организација удруженог рада и других самоуправних организација и заједница. Анализирано је садашње стање и утврђени су правци будућег дјеловања на превазилажењу уочених недостатака. Комисија за изградњу нацрта Самоуправног споразума о друштвеној самозаштити о року је обавила повјерени задатак. Нацрт Самоуправног споразума доста вљен је свим заинтересованим субјектима ради стављања предлога за измјену и допуну његове садржине. Рок

за разматрање је истекао, па се ових дана очекује потписивање споразума од стране овлашћених представника.

На састанцима је истакнуто да се не може бити задовољно радом органа самоуправне радничке контроле и интерне контроле у појединим основним организацијама удруженог рада, па се не треба чудити што су од стране надлежних органа у неколико основних организација откривени случајеви противправног присвајања друштвене имовине и што има појава несавјесног рада појединаца. Стављене су озбиљне замјерке и на рачун организованости и обучености чуварске службе на појединим објектима. Критиковано је коришћење друштвених кола у приватне сврхе.

Комунисти су констатовали да одређене појаве на подручју ове Мјесне заједнице проузрокују неугодне коментаре и изазивају нерасположење грађана. У првом реду ради се о давању дозвола за рад привремених објекта

Неуједначене цијене енергије

Комунисти Основне организације Савеза комуниста ООУР Електродистрибуција „Будва“ разматрали су питање остваривања плана економске стабилизације у радној организацији.

У дискусији (учествовали Душан Вукадиновић, Љубица Стругар, Милош Трифуновић, Павле Чучка) је истакао да су у овом колективу чињени напори да се сваки радни човјек понаша дисциплиновано и одговорно, када је у питању спровођење у живот програма мјера економске стабилизације. Трошкови пословања, путовања и дневница сведени су на најмању могућу мјеру. Радна организација уопшљава 34 радника и доста успјешно послује. Ове године имала је велике инвестиције које, са учешћем Самоуправне интересне заједнице за изградњу и уређење Будве, износе око 60.000.000 динара. Сва средства су обезбијеђена, тако да неће бити непокривених инвестиција.

Један од проблема који притиска овај колектив јесу неријешени међусобни односи између удружене радне организације Електродистрибуције Црне Горе и Основне организације удруженог рада. Наиме, иако је протекло неколико година од како овај колектив послује као ООУР, на њега се још увијек гледа као

на недоношче радне организације Електродистрибуције Црне Горе. Још увијек није потписан Самоуправни споразум о регулисању економских односа на нивоу радна организација и основна организација удруженог рада. Нема ни самоуправног нормативног акта о међусобним правима и обавезама између основне организације и Заједничких служби на нивоу радне организације. Примјењују се затечена нормативна акта која још нису усклађена са Законом о удруженом раду и осталим прописима. Све се то негативно одражава на стицање и расподелу дохотка, остваривање самоуправних права радника и њихову информисаност, а посебно на формирање цијена електричне енергије, које нису уједначене на подручју свих општина, нити су резултат договарања међу организацијама удруженог рада.

Недостатак нормативне регулативе има за последицу и масу неријешених питања унутар колектива, јер она представљају базу за самоуправно договарање и удруживање рада и средстава.

Закључено је да се покреће иницијатива за потписивање Самоуправног споразума о регулисању економских односа и изврши усклађивање свих нормативних аката с одредбама Закона о удруженом раду.

Састанку су присуствовали секретар Општинског комитета СК Будва Жарко Микић и друштвени правник самоуправљања Недељка Мејић.

В. С.

Излет ООУР општинске Будва Уређује: Редакцијски колегијум, Главни и одговорни уредник Милован Пајковић. Издавач: Општинска конференција ССРН — Будва адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва телефон: 41-346 — Број жиро-рачуна 20710-678-287 код СДК Будва — Штампана: Издавачко-штампарско предузеће „Обод“ — Цетиње — Претплата: годишња 48 дин.; за иностранство двоструко — Рукописи се не враћају.

Скупштинска хроника

КАКО ЈЕ ОСТВАРЕН ПЛАН

Привременим програмом обнове и изградње за 1979. и планом за ову годину, које је усвојила Скупштина општине, утврђен је приоритет смјештаја становништва, оспособљавања објеката за организовање наставе, здравствену и социјалну заштиту становништва, санацију оштећених објеката организација удруженог рада, привредних и друштвених дјелатности, оспособљавања и изградње комуналне и привредне инфраструктуре, израде санационе документације за културно-историјске споме-

нике и припремне радње које омогућавају најширу акцију на обнови и изградњи у наредном периоду.

Извршни одбор Скупштина општине припремио је извјештај о остварењу плана обнове и изградње у периоду април 1979. — мај 1980. године. Сврха извјештаја је да се информише Скупштина општине и, преко њених делегата, најшира база о предузимљивим мјерама и активностима, да се кроз дискусију оцијене досадашње активности.

Приходи буџета 76,980.718 динара

Послије контроле од стране Службе друштвеног књиговодства, завршни рачун буџета наше општине за 1979. годину, налази се у поступку делегатског усвајања.

Укупни приходи буџета остварени су у износу 76.980.718 динара, од тога: изворни приходи 28.879.055, банкарске краткорочне позајмице 17.200.000, посебна допунска средства 25.000.000, враћена средства из ранијих година 3.681.008 и пренијета средства из претходне године 2.220.655 динара.

Укупни расходи остварени су у износу 75.410.007 динара. Од тога: за рад органа управе — 27.982.071, враћени кредити банкама — 20.754.157, за финансирање друштвених дјелатности — 4.466.128, за остале општедруштвене потребе — 12.244.295, компензације и дотације — 795.874, за народну одбрану — допринеси 419.525 и за обавезе из ранијих година 8.497.957 динара. Вишак прихода над расходима у износу од 1.570.711 динара преноси се као приход буџета у 1980. години.

Заједно с буџетом усваја децембра 1979. износила се и завршни рачун средстава сталне резерве која је 31. 1.121.692,00 динара.

АЛИ МОЖЕ И БОЉЕ

та, без основних хигијенских услова, мимо усвојеног плана о њиховим локацијама и без прибављања мишљења надлежних органа у Мјесној заједници. Нема довољно контроле санације и реконструкције стамбених објеката у приватној својини, па се не зна да ли су добијени кредити правилно употребљени.

МОГУ СЕ СТАВИТИ ОЗБИЉНЕ ЗАМЈЕРКЕ...

Коцстатовано је да је у посљедње вријеме запажено прекомјерно трошење средстава приликом отварања појединих угоститељских објеката, што одудара од мјера на плану економске стабилности. Оцијено је да се могу ставити озбиљне замјерке и инспекцијским органима, Савјету потрошача, прије свега радницима у услужним дјелатностима — уписане су различите цијене на истим артиклима или уопште нема цијена, закида се на мјери, продаје се некавалитетна ро-

ба, особље се нељубазно односи према потрошачима, лоши су хигијенски услови у објектима, одређене врсте робе се продају пријатељима „испод тезге“, а запажени су и случајеви нагомилавања појединих артикала. Нема довољно сарадње између основних организација, а неке се не укључују довољно у разрјешавање текуће проблема тике на подручју мјесне заједнице као да се не ради о заједничким проблемима. Не ефикасно се спроводи у живот принцип колективног руковања у већем броју друштвених и спортских организација — поједини руководиоци налазе се на руководећим функцијама и по десетак година! Замјерено је надлежним службама што не предузимају кораке за формирање кућних савјета у стамбеним зградама, а улога тих органа у систему друштвене самозаштите је неопходна. Оцијено је да поједине стручне службе самоуправних интересних зајед-

ница недовољно контактирају с делегацијама и делегатском базом, ослањајући се само на изабране делегате, што проузрокује слаб рад мјесне делегације за избор делегата у скупштини самоуправних интересних заједница. Примећено је да није уследила јавна расправа прије доношења одлуке о повећању цијене воде и накнаде за коришћење канализационог система, па радни људи и грађани нису могли да изразе своје мишљење. Истакнуто је да се приликом санације и реконструкције друштвених објеката није водио рачуна о имовини која се том приликом замјењује, тако да су друштвеној заједници причињене извјесне штете.

На крају је оцијено да је стање општенодрожне одбране и друштвене самозаштите на подручју ове Мјесне заједнице задовољавајуће, али да су неопходни нови напори свих заинтересованих субјеката у циљу подизања тог стања на виши ниво. Значи: углавном добро, а може још боље.

Ј. Д.

ПРОГРАМ САНАЦИЈЕ, ОБНОВЕ И ИЗГРАДЊЕ

ПРЕДВИЂЕНИ РАДОВИ У ВРИЈЕДНОСТИ 9,550.000.000 ДИНАРА

Скупштина општине ће се на првој наредној сједници, послје расправе у делегатској бази, изјаснити о закључивању овог Споразума.

Предвиђени радови у вриједности 9,550.000.000 динара.

Интензивна обнова и изградња стамбених и других објеката условљава изградњу комплетне пратеће инфраструктуре за коју се планирају средства у укупном износу од 220.880.008 динара. За припремање и уређивање локација треба уложити како слиједи:

За стамбено насеље Будва — Поље (Запад) — 19.305.960, за стамбено насеље Радановићи — „Минићи“ (Петровац) — 10.148.176, за стамбено насеље „Дугови“ (Будва) — 6.996.640, за стамбено зграду од 16 станова у Петровцу — 2.935.470, за стамбено насеље Бијели До (солидарна изградња — 39.688.090, за стамбено насеље Под Дубовицом — 18.205.757, за административни центар у Будви — 45.929.868, за Основну школу у Петровцу — 5.581.946, за Дјечји вртић у Петровцу — 2.475.353, за Дјечји вртић у Светом Стефану — 2.040.000, за изградњу стамбених објеката „Техногаса“ у Буљарици — 2.500.000, за изградњу улица у насељу Бабин До у Будви — 5.328.897, за изградњу улица у насељу Подкошљун у Будви — 7.791.033, за изградњу улице у насељу Брежине у Петровцу — 5.102.818, за санацију путева на сеоском подручју —

3.000.000, за изградњу трансформаторских станица 110/35 KV у Мажићима — 32.000.000, за изградњу потпорног обалног зида у Петровцу — 4.000.000, за довршетак трансформаторске станице 110/10 KV „Мажићи“ — 250.000.000 и за санацију пливалишта у Будви — 7.000.000 динара.

За радове који ће се изводити у сарадњи с омладинским радним бригадама треба обезбиједити: за секундарну канализацију насеља Борети, Ивановићи и дио Рафаиловића 4.200.000, за секундарну канализацију у насељима Бијели До и Дубовица у Будви 2.800.000, за коаксиони кабл Режевићи — Перазића До 300.000.000, за кабловски вод за насеља Бијели До и Под Дубовицом 1.200.000 и за кабловски вод од ТС — 35/10 KV „Будва“ до ТС — 35/10 KV у Лазима 1.050.000 — укупно 9.550.000.000.

ВОДОВОДНЕ ИНСТАЛАЦИЈЕ

За изградњу главног дистрибутивног цјевовода ϕ 400 мм кроз Будванско поље планирано је 13.500.000 и за израду прикључака за индивидуалне стамбене зграде 1.250.000 — укупно 14.750.000,00 динара.

КАНАЛИЗАЦИЈА — 33.130.000 ДИНАРА

За изградњу главног канализационог колектора (копненог) у Петровцу предвиђено је 16.000.000 за изградњу главног копненог канализационог колектора Пржно — Свети Стефан — 15.000.000, за довршетак изградње секундарне канализационе мреже кроз насеље Бабин До — 1.700.000 и за изградњу канализационих прикључака за индивидуалне стамбене зграде 430.000.000 динара.

ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 1980. ГОДИНУ

У овој години укупна средства планирају се на 385.406.285 динара. Републички фонд за обнову и изградњу треба да обезбједи 88.266.288, од комуналног доприноса 56.642.877, кредита 56.658.000, сопствених средстава 67.557.950 и од накнада и такса 11.370.000 динара.

ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКИ И ТТ ОБЈЕКТИ

Изградња трансформаторских станица 10/04 KV и нисконапонских развода кроз насеља стајаће 3.000.000, а јавна расвјета 3.000.000, прикључци за индивидуалне стамбене зграде 200.000 — све укупно 6.200.000 динара.

За израду ТТ канализације Будва — Бечићи — Свети Стефан планирано је 36.036.277 динара.

ПУТЕВИ IV РЕДА

За изградњу прилазног пута за локацију „Кукачки поток“ у Бечићима предвиђено је 3.120.000 за довршетак приступног пута ка насељу Рафаиловићи — 3.500.000, за приступни пут ка сервисној зони у Буљарици 1.900.000, за мање приступне путеве кроз насеља 900.000 и за прилазни пут за ТС — 35/10 KV у Милочеру 200.000 — укупно 9.620.000,00 динара.

ОБЈЕКТИ У ИЗГРАДЊИ

Изградња Центра Мјесне заједнице Свети Стефан стајаће 7.980.000, пјешачке стазе и ивичњаци на дијелу Топлишког пута 3.400.000, а довршење улице у насељу Подмагистралом 930.000.000 — укупно 12.310.000 динара.

ОПРЕМАЊЕ ПЛАЖА

За изградњу једног санитарног објекта (4+4 кабине) на Словенској плажи планирано је 480.000, за два санитарна објекта (4+4 кабине) на плажи у Бечићима 970.000, за два санитарна објекта (2+2 кабине) у Светом Стефану 250.000 и за санитарни објекат (4+4 кабине) на плажи у Петровцу 470.000 — укупно 14.720.000 динара.

КОМУНАЛНА ДЈЕЛАТНОСТ

За одржавање комуналних објеката предвиђено је 6.400.000, а за одржавање јавне расвјете 1.820.000,00 — укупно 8.220.000 динара.

ИЗРАДА ИНВЕСТИЦИОНО-ТЕХНИЧКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ

За ревизију и за израду урбанистичких планова треба обезбиједити 11.080.000,00 динара, за израду пројеката санације пристаништа у Будви 2.300.000 и за осталу инвестиционо-техничку документацију за инфраструктуру 3.460.000, односно укупно 16.840.000 динара.

НАКНАДА ЗА ОБАВЉАЊЕ СТРУЧНИХ ПОСЛОВА И МАТЕРИЈАЛНИХ ТРОШКОВА

На име накнаде за обављање стручних послова и материјалне трошкове Завода за изградњу треба обезбиједити 2.640.000, за инокосни пословодни орган 300.000 и за материјалне трошкове 210.000 то јест свега 3.150.000 динара.

ИМА РИЈЕЧ: ТОМО МАТИНОВИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК МЈЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ БЕЧИЋИ

НИЈЕ ДОБРО КАД СЕ ОСТАНЕ САМО НА ПЛАНОВИМА

Излом случаја Бечићи су данас језгро туристичко-гоститељске привреде у нашој комуни. Наиме, највећи број хотелских, одмаралишних и других капацитета на подручју ове Мјесне заједнице остао је, колико-толико, поштеђен од прошлогодишње стихије. Ових дана сви хотелски објекти, одмаралишта и највећи број приватних кућа биће оспособљени за пријем туриста. Међутим, многи проблеми од којих зависи удобност боравка гостију на овом подручју још увијек остају неријешени и, бар за сада, не види се могућност њиховог отклањања, мада се већ годинама „зацртавају“ у плановима и програмима Мјесне заједнице и других друштвено-политичких структура. Тако, на примјер, двокилометарска плажа од Завале до Дјевиштења — најлепша у Европи и ове године сигурно најпосећенија на Јадрану — биће и овог лета без мокрих чворова, кабина и других најужнијих објеката. Одржавање чистоће плаже и њеног залеђа, трговина и снабдијевање, канализација и приступни путеви — такође су питања која чекају рјешење.

МНОГИ ПРОБЛЕМИ ЧЕКАЈУ — СРЕЋНИЈЕ ДА НЕ

Томо Мартиновић, председник Мјесне заједнице Бечићи, говорио је о тим и другим питањима.

— Мјесна заједница је и ове године предвидјела уређење плаже и шеталишта, изградњу пјешачке стазе дуж магистрале, спровођење телефонског кабла кроз Бечиће, обезбјеђење бољег телевизијског пријема, израду планога за примарну и секундарну канализациону мрежу, уређење улица, које су у сезони врло прометне, и обављање низа других наизглед ситних послова, који за туристичко мјесто као што је наше нису никако безначајни. Међутим, од свега планираног мало је што урађено, а на плажи није ништа. Но, то је и најмања брига, јер она је и онако лијепа. Питање одржавања чистоће и даље је веома лоше ријешено. Комуналцима је важно да израчунају квадратуру по вршине коју треба одржавати и за то узму паре, а за остало — лакоћемо! Пјешачка стаза уз магистралу чека срећније дане, иако су средства за њену изградњу обезбијеђена од Републичке самоуправне интересне заједнице за путеве, јер посао не ма ко организовати. Сувишно је наглашавати колико је овај објекат неопходан ако се зна да се сваке године „де си“ по неколико саобраћајних несрећа на овом дијелу магистрале. Већ дуго времена говори се на зборовима грађана о спровођењу телефонског кабла за Бечиће. У другим центрима доста је урађено на том плану. Међутим, када се ради о Бечићима, као да се кабл прекида

на Завали. И тако, гледано кроз улагања у објекте инфраструктуре, ова мјесна заједница била је и остаје и даље — село.

Трговина нам је посебан проблем о коме се на свим скуповима расправља: недо-вољан је и неугледан про-

Томо Мартиновић

дајни простор, слаб је избор и често недостају основни артикли за исхрану. ООУР „Јадран“ обећава побољшање, али „обећање — лудом радовање“, јер сезону дочекујемо без икаквих промјена на овом плану. Овакав однос наше локалне трговине према овом подручју приморао нас је да тражимо рјешења у преговорима с неком другом организацијом ван подручја наше општине која би била заинтересована да организује солидну трговинску мрежу.

НЕОПХОДНА ЈЕ ТЈЕШЊА САРАДЊА

Прошла је година од како грађани са овог подручја не могу да прате телевизијски програм. Наши захтјеви за вршавају се на релацији Ра-

дио-телевизија Титоград — Електродистрибуција „Будва“. Не знам до кога је кри-вица што су телевизијски екрани на подручју наше мјесне заједнице тамни, али знам да су њени грађани уложили доста средстава да се побољша пријем програма. Гдје су утрошена та средства? С обзиром на незнатна улагања у инфраструктуру и друге пратеће гране туристичко-гоститељске привреде, грађани мјесне заједнице се, исто тако, питају: гдје се губи туристички динар који се овдје уберу по разним основама: боравишна и купалишна такса, комуналније и друго? Та средства су позамашна и када би бар дио њих остајао ту гдје су заређена многе проблеме већ одавно не бисмо истицали.

Испада да ништа добро нећу казати, али морам још да поменем недовољну сарадњу између делегације и других органа Мјесне заједнице и самоуправних интересних заједница у којима се планира и одлучује мимо знања радних људи и грађана! Ова сарадња требала би да буде далеко тјешња, нарочито са Самоуправном интересном заједницом за изградњу и уређење Будве, која се, поред осталог, бави усмјеравањем инвестиција на подручју општине.

Поменуо бих још проблем смјештаја становништва с којим се и наша Мјесна заједница ових дана носи. Истина, он није код нас изражен као у другим срединама, али имамо неколико социјалних случајева који захтијевају посебан третман. Исто тако, стамбена питања поприличног броја подстана ра за сада можемо ријешити једино путем приколица, и у том правцу смо сада повели акцију.

ИЗ ООУР „ТЕХНИЧКИ ГАСОВИ“ У БУЉАРИЦИ

Штедњом до већег дохотка

Радници ООУР „Технички гасови“ у Буљарици — одакле се кисеоником, ацетиленом, угљендиоксидом и другим гасовима снабдијева цијело подручје Црне Горе — засукали су рукаве. У колективну чврсто су ријешени да у овој години повећају про-

ОТВОРЕН ЉЕТЊИ САЈАМ

У халама Јадранског сајма у Будви отворена је најду-жа сајамска манифестација у нашој земљи. Од 12. јуна до 12. септембра радиће такозвани Љетњи сајам који ће окупити, поред великог броја наших, и неколико фирми из иностранства. У току 90 дана излагаће се и продавати роба широке потрошње. У току ове манифестације биће приређено више изложби — изложба робе широке потрошње, наутички и кампинг салон и традиционална изложба „Пуља у Црној Гори“, гдје ће се својим производима представити пољопривредници и индустријалци јужне Италије. У периоду од 25. јула до 20. августа одржаће се и промоција новог производа крагујевачке „Заставе“ — „Југо 45“ за подручје Далмације, Херцеговине и Црне Горе. Београдски „Техносервис“ отвориће продавницу аутодјелова за „пежо“, „рено“ и „ситроен“.

ПИСМА ЧИТАЛАЦА

На три референта — шеф

Друже уреднице,

Надам се да ми нећете ускратити право да негдје у прикрајку одштампате ово моје, а можда и чије друго, мишљење. Молио бих да то учините у наредном броју, јер, што се даље одмакне, мање је интересно мени и ономе ко га евентуално прочита.

Ево, о чему се ради:

На трећој страни „Приморских новина“ од 25. маја 1980. године, у рубрици „Скупштинска хроника“, стоји дословце ово: „Усвојен је програм рада, донијет је програм штедње и, коначно, усвојен урбанистички план Бечића“.

Што се тиче програма рада и усвајања урбанистичког плана Бечића, о томе нисам стручан да доносим било какав суд, али што се тиче „програма штедње“ чини ми се да ми је сасвим јасан. Наиме, на истој сједници Скупштине усвојена је организациона шема органа управе гдје има одјељења која су до те мјере „рационализирана“ да на два-три радника (референта) долази по један шеф као у Одјељењу за опште послове и друштвене службе, гдје нас има 12 радника од којих су један начелник и три шефа!

Лазар Борета, радник Одјељења за опште послове СО Будва

Комплекс хотела у Бечићима оспособљен је да прими домаће и стране госте

изводњу, али да, истовремено, кроз више стабилизационих мјера, постигну знатне уштеде у пословању и тиме утичу на повећање дохотка. — Ради се непрестано, у три смјене — каже нам директор Војо Медиговић. — Гасове у свим агрегатним станицама дистрибуирамо широм Црне Горе за потребе индустрије, здравства, за војне и друге потрошаче. Производимо годишње између 12 и 15 тона гасова.

Да би се радило што боље и успјешније, у колективну су донијели стабилизациони програм чија реализација треба да обезбједи већи доходак. Производња ове године биће већа него лане, али се највише очекује од уштеда.

Обновљен је возни парк и смањена потрошња горива. Камioni из Буљарице иду у вијек пуни. Неће се више дешавати да камion вози десетак боца до неког центра у Републици, што је проузроковало велике трошкове. У Бијелом Пољу отворено је складиште из кога ће се роба испоручивати потрошачима у сјеверном дијелу Црне Горе.

Израђен је правилник о стимулацији иновација. Сваки радник размишља о томе гдје се све може уштедјети. Идеје ће се награђивати, па се очекује да се штеди на сваком кораку.

— Планирали смо ове године укупан приход од око 22 милиона динара — за око 15% више него прошле године у којој је забиљежено, та које, добро пословање. Међутим, приличне невоље у пословању представљају сировине — дошло је до поскупљења, чак за 25%, калцијум карбид који се допрема из Марибора. Из друге стране, цијене финалних производа повећаће се само за 7 одсто. Настојали смо да и то буде наш допринос стабилизацији.

Због све веће потрошње за техничким гасовима у Црној Гори у Буљарици размишљају о проширењу погона. Поред изградње нових хала, које ће омогућити већу производњу, у плану је модернизација рада, која треба да омогући већу испоруку гасова.

С. Г.

САОБРАЋАЈ И ТУРИЗАМ

ПРУГОМ Б-Б НА МОРЕ

Железничком пругом Београд — Бар сваког дана стижу хиљаде путника, туриста и излетника из Војводине, Србије, Београда. Из туристичких организација, многих путничких агенција, железничких станица и других служби, које издају возне карте, упозоравају: треба десетак дана прије одласка на одмор резервисати мјеста у возу, унапријед купити возну карту до Сутомора или Бара, као и карту за повратак.

Пругом Београд — Бар сада саобраћају електрични возови, што је допринијело да се овом највећом и најатрактивнијом саобраћајницом путује брже и удобније. Иако се све више искоришћавају велике могућности које пружа пруга, и добро користе досадашња искуства, може се још много тога урадити за превоз туриста, путника и излетника на море. Наиме, у возовима нема довољно реда, понекад се издају дупле карте за исто сједиште, не поклања се довољно пажње чистоћи, возови касне. Све те пропусти

требало би овог лета свести на најмању мјеру.

Првог јуна ступио је на снагу нови ред возње. Поред возова, који свакодневно саобраћају, предвиђена су и два сезонска — један ће саобраћати сваки дан, а други само преко викенда. Очекује се да ће овако појачана веза допринијети да посјета Црногорском приморју буде већа.

Посебан проблем представља локални аутобуски саобраћај. На станици у Сутомору ријетко који аутобус сачекује путнике и туристе. Ни у Бару нема увијек довољно аутобуса за превоз путника и туриста у разна мјеста Црногорског приморја.

У јеку сезоне тешко се пребацити од Будве до Бечића, Светог Стефана и Петровца. Локалних линија је мало, на су аутобуси често препуни. Требало би испитати могућност за отварање редовне бродске линије од Будве до Светог Стефана и Петровца.

Владо ГОЈНИЋ

Кампови су снабђени неопходним санитарним уређајима, ресторанима и продавницама

У ООУР „ПЕТРОВАЦ“

Донијети стабилизациони програми

Домаћа радиност у Петровцу тешко је оштећена у прошлогодишњем земљотресу. Око 50% кревета у приватном смјештају је онеспособљено или потпуно уништено. Угоститељски капацитети у хотелима су уништени, јер „Сутјеска“ и „Петровац“, који су били у власништву ове организације, више не постоје. С њима је нестао и ресторански простор за друштвену исхрану, гдје су опслуживали гости у домаћој радиности. У протеклој години улагани су максимални напори да се отклоне посљедице земљотреса и да се ова сезона дочека што спремније. О томе шта се све многобројним

домаћим и страним љубитељима Петровца овог лета нуди — разговарали смо с Гојком Никчевићем, директором Основне организације у друженом раду „Петровац“.

— Овогодишњу сезону дочекујемо с 2500 кревета у домаћој радиности, што је за 500 кревета мање него у претпрошлој сезони. То и није тако трагично ако се узме у обзир да су „Сутјеска“ и „Петровац“ срушени и да је једна читава улица поред плаже — неактивна. Највише бригае задавала нам је исхрана домаћих и страних гостију који одсиједају у приватним кућама. Зато смо ишли на адаптацију ресторана „Не

рин“ и његово проширење за још 150 мјеста, тако да сада, заједно с покривеном терасом, у овом објекту имамо преко 300 сједишта. Поред тога, закупили смо приватни ресторан и у њему добили још 150 мјеста за пружање исхране. Према нашој процјени, овим смо знатно ублажили недостатак хотелских ресторана и моћи ћемо задовољити потребе гостију из домаћине радиности. Уколико буде на вријеме завршена инфраструктура у приобалном дијелу, планирамо да активирамо најљепшу бању — терасу бившег хотела „Сутјеска“, гдје би се служили роштиљ и пиће. И то би било све за ову сезону — рекао нам је директор Никчевић.

ООУР „Петровац“ располаже још и смјештајним простором у аутокампу „Буљарица“ капацитета 1100 јединица. Послије земљотреса извршена је оправка, реконструкција и доградња кампа, тако да сада тамо постоје два ресторана у којима ће се моћи пружати услуге и оним гостима који бораве у приватном смјештају на подручју Буљарице.

Иначе, продаја капацитета у приватном власништву одвија се доста добро. До сада је уговорено око 900 кревета. Нема бојазни да и остали неће бити ангажовани, јер је интересовање за љетовање на овом подручју велико. Цијена смјештаја у приватним кућама креће се од 70 до 100 динара по особи, а комплетан пансион са исхраном у неком од ресторана од 170 до 200 динара дневно. Камп услуге су за 10 до 12% повећане у односу на прошлу годину, док је боравишна такса остала на прошлогодишњем нивоу.

Основна организација удруженог рада „Петровац“, једна од оних које су прошлогодишњег априла претрпјеле праву катастрофу, успјела је да залијечи ране и одржи на окупу све своје раднике, њих 43 сталних и знатно више сезонских. Донијет је и стабилизациони програм и извршена прерасподјела радних мјеста уз обавезу да ради све послове за које се укаже потреба.

В. С.

В. Станишић

У „ПАЛАСУ“ СВИ КРЕВЕТИ ПОПУЊЕНИ

Капацитети Основне организације удруженог рада „Палас“ попуњени су до последњег мјеста. Као и обично, у Петровцу љетују већином страни гости, углавном Енглези и Њемци. Тренутно их има око 600, колико и кревета у овој радној организацији.

Иако петровачку туристичку клијентелу чине дугогодишњи посјетиоци овог познатог летовалишта, који су спремни да толеришу извјесне пропусти домаћина, и то леранцији има краја: потпуно су оправдана реаговања многих туриста, који се жа-

ле на приступ плажи до које се може доћи само преко брда грађевинског материјала и разних отпадака. Истина, ужурбаном се ради на отклањању „шута“ и очекује се да ће приобални зид бити завршен крајем јуна, када ће се олакшати приступ плажи и боравак на њој учинити знатно удобнијим.

Ускоро ће бити окончани радови и на два монтажна ресторана, на мјестима бивших хотела „Паласа“ и „Лучица“, гдје ће гости моћи да се хране. Велики проблем представља и лоше стање врло прометне улице од вила

„Оливе“ до друштвеног дома. Договорено је с представницима „Јужне градње“ и „Партизанског пута“ да се ова улица што прије доведе у ред и асфалтира. У току је санација осталих објеката. Ради се на вилама „Олива“ у којима је смјештено 15 породица које су у прошлогодишњем земљотресу остале без крова над главом. У једном дијелу овог објекта већ су уселили и гости.

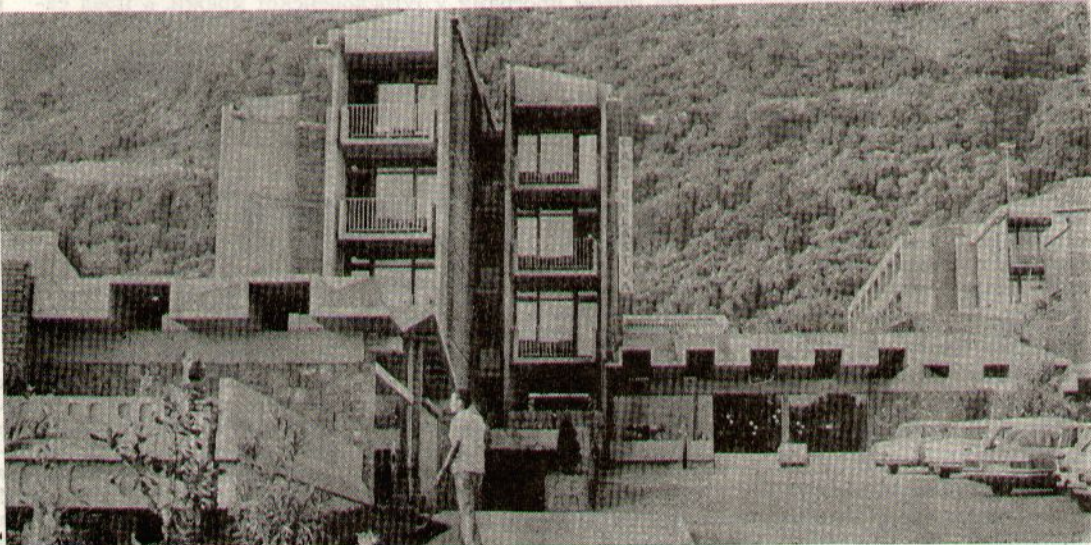
— Да бисмо, колико-толико, ријешили стамбено питање својих радника морали смо да породице чији су станови страдали у земљотресу

смјестимо у вилама — каже Раде Грегорић, замјеник директора „Паласа“. — Сада се интензивно ради на завршавању пројекта за хотел „А“ категорије у Петровцу и настављају радови на довршетку хотела „Ас“ у Перазиха Долу. Инвестиционо-техничка документација биће готова до краја јула. Концем сезоне отпочеће радови на реализацији ове инвестиције. У току је и конкурс за прикупљање понуда за идејно рјешење и израду инвестиционо-техничке документације за туристичко насеље „Нова Олива“.

Основна организација удруженог рада „Палас“ запошљава 130 сталних радника, али, како истиче Грегорић, озбиљан проблем представља недостатак стручне радне снаге — куvara, конобара и сластичара.

— Центар за усмјерено образовање није дао ни једног радника ове струке у последње двије године, док, на другој страни, имамо превелике туристичких техничара и рецепционера — на Бироу за запошљавање има их већ 91! Зато би, приликом доношења средњорочног плана развоја, акценат требало ставити на планирање кадрова и усклађивање програма средњег усмјереног образовања с потребама туристичко-угоститељске привреде.

В. С.

Хотел „Кастел-ластва“

ЗА МЛАДЕ • О МЛАДИМА • МЛАДИ О СЕБИ

ИЗ РИЗНИЦЕ СВЈЕТСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ

ЏОН ШТАЈНБЕК

Амерички романописац и приповједач Џон Штајнбек (1902—1968) потиче из грађанске породице. Од оца, општинског блајаника, наслиједио је склоност према политици, а од мајке учитељице, љубав према књизи, али не и склоност према систематском учењу (универзитетска диплома му остаје по сљедња брига). Али, зато, као уосталом и већина америчких писаца, окушава своју снагу у многобројним занимањима и постоје: фармер, чувар, келнер, зидар, новинар и професионални писац.

У својим романима углавном слика проблеме Калифорније (у којој је и рођен), објективно приказује патње сиромашних пољопривредника — безмлаша, испољава хуманост и племенити наклоност према овим малим беспомоћним људима и гњев због друштвених неправди које их уништавају.

Најпознатији Штајнбекови романи су: „Зима нашег незадовољства“, „Источно од раја“, „Мишеви и људи“. Највеће признање му је добио социјални роман „Плодови гњева“, потресна слика страдања осиромашених фармерских породица које из Оклахоме крећу у Калифорнију — земљу изобиља, у потражи за хљебом и, бездушно изабљивани, разорених снова и изневјерених очекивања, сврставају се у редове усамљеника и незадовољника.

Године 1962. Штајнбек је добио Нобелову награду за књижевност.

ЉУДИ СУ СЕ ВЕЋ ДОСЈЕТИЛИ

(ОДЛОМАК ИЗ РОМАНА „ПЛОДОВИ ГЊЕВА“)

„Слушај“ — рече млади човек. „Рецимо, ти имаш да издаш неки посао, а само један једини човек се јави да ради. Имаш да му платиш шта тражи. Али, рецимо, да се јави стотину људи?“ Спустио је алат. Очи су му постале тврђе, а глас оштрији. „Рецимо, да стотину људи тражи посла. Рецимо, да за пишљивих десет центи могу да купе дјеци кашу. Рецимо, да за никлењак могу да купе дјеци кашу. И дођу оних стотину људи, и ти им просто понудиш никлењак — и да видиш, они ће се побити за тај никлењак. Знаш ли шта су ми плаћали на посљедњем мјесту гдје сам радио? Петнаест центи на сат. Десет сати за долар и по и, дабоме, да не можеш остати на том послу. Има да потрошиш и бензина док стигнеш тамо.“ Дахтао је од гњева, а из очију му је избијала мржња. „Ето, зашто су дијелили оне летке. Можеш да наштампаш ђаволску хрпу тих летака за паре што их уштедиш кад платиш петнаест центи на сат за пољски рад.“

Том рече: „Ама, то смрди до неба.“

Млади човек се опором насмија. „Остани мало ту, па ако напуниш руже, зови и мене да мало помиришем.“

„Али, мора да има посла“ остао је Том при своме. „Све моћни боже, поред толиких ствари што ту роди: воће, гржђе и поврће — та сам сам видео. Њима су потребни људи. Видио сам својим очима сву ту раскош што роди.“

Неко дијете је заплакало у шатри и глас је пригушено продирао кроз шаторско крило. Том је дигао траку, усадио је у дршку вентила и стао да врти. Детињи плач је престао. Млади човек је изишао и погледао Тома. „Ти то умијеш“ — рекао је. „Ђаволски добра ствар. Требаће ти.“

„А шта велиш на оно што сам ти казао?“ — надовезао је Том. — „Видио сам шта све ту роди.“

Млади човек чучну на пете. „Казаћу ти“, поче он мирно. — „Оно ти је грдосија од фарми за брескве гдје сам ја радио. Држе деветорицу људи кроз читаву годину. Застао је ради утиска. „А узимају три хиљаде људи за оне двије недјеље кад бресква сазри. Брескве се морају обратити, иначе ће да иструну. И шта раде? Разашлију објаве по бијелом свијету. Треба им три хиљаде људи, а дође их шест хиљада. Најме те људе за онолико колико им је воља. Ако хоћеш да радиш за ту плату, врло важно, чека већ хиљаду других на твој посао. И береш, и береш, а онда је крај. Има читав један крај у коме гаје брескве. И оне сазру у исто вријеме. Кад си свршио с браћем, све су већ бестрага обране. И нема више у читавом крају шта да се ради. А онда власници више не желе да вас виде ту. Има вас три хиљаде. Посао је свршен. Могли би да крадете, могли би да се опијате, могли би да правите лом. А, осим тога, баш не изгледате лијепо, живите у дроњавим шатрама; а то је лијеп крај, и ви га ружите. Не желе да се ви вртате ту. И тако вас избацију, љушкају даље. Ето како је то.“

Бацивши поглед доле на шатор, Том је видео своју матер како, тешка и спора од умора, ложи малу ватру и ставља лонце за кување над пламен. Круг дјеце стегао се дже око ње.

Том рече љутито: „Те брескве се морају смјеста брати, је ли, чим сазру?“

„Дабоме.“

„Е па, рецимо, да се људи сложе и кажу: „Нек иструну. Тада не би требало дуго па да повећају наднице.“

Млади човек се исклиби. Људи су се већ досјетили тога. Али и људи с брескарником су се досјетили. Е, па гледај, ако се људи сложе, имају неког вођу — морају да га имају — некога који говори у њихово име. И чим овај човек први пут зине да говори, цичепају га и стрпају у апс. А ако се помоли други вођа, стрпају и њега.“

Том рече: „Па у апсу бар човек добије да једе.“

„Али не и његова дјеца. Како би теби било да лежиш у апсу, а дјеца ти скапавају од глади?“

„Тако је“ — рече Том тихо. „Тако је“.

Оливера Савић: Тито

КАЗАЛИ СУ О ТИТУ

ВЕЛИКАН ОВОГА СВИЈЕТА

КАРЛ БУХАЛ: „... Да нас Тито спада у великане овог свијета, у државнике овог стољећа. Његово име, које је некада било симбол отпора Југославије против њемачке окупације, затим симбол југословенског отпора стаљинској хегемонији Москве, данас је обилежје нове Југославије: „Тито и Југославија — то је једно“. То није само радо и често исписана парола, већ југословенска стварност.

Још за живота Тито је подигао споменик самом себи, али споменик који стоји на ши

рокој и чврстој основи признања, поштовања и дивљења које му указују народи Југославије, а не само чланови Савеза комуниста.“

МЕЂУНАРОДНИ УГЛЕД

ШАРЛ ДЕ ГОЛ: „... Да би неко располагао националним ауторитетом, то не мора неопходно да буде нека велика земља. Тито, на примјер, има међународни углед зато што располаже, прије свега, националним ауторитетом.“

Смјелост и државничка мудрост

ВИЛИ БРАНТ: „... Пре деједника Тита видим као једну од најмаркантнијих политичких личности нашег времена. Његова животна борба за независност Југославије, за економски и социјални прогрес и јединство југословенских народа прибавила му је поштовање и признание свјетске јавности. Његова политика одуви-

јек је стајала у служби мира.“

ДУХ НАШЕГ ВРЕМЕНА „НАСИОНАЛ — МЕК“

СИКО: „... Са десна и са лијева понекад хваљен, скоро увијек нападан, али никад игнорисан, Тито је несумњиво фигура која представља дух нашег времена и вијека, можда и путању будућности цијелог човјечанства.“

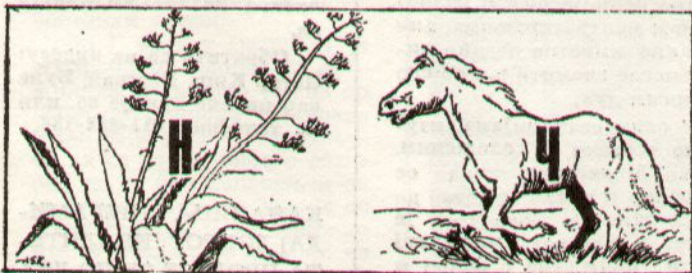
Послије свега сјећање

СЈЕЋАШ ЛИ СЕ: колико смо само њежних ријечи казали једно другом у данима хладне, пуне јесени? Како смо дуго шетали под старим дрворедима, слушајући тихо шуштање опалог лишћа и блиски, лагани шапат кише пред сутон?

Сјећаш ли се како смо вољели да слушамо цвркул птица у даљини, док су у нашем врту цвјетале тако дивне руже љубави?

А, онда, једног дана, дозволио си да суморна ријеч „крај“ избрише из сјећања све те безбрижне тренутке. Не знам како, али мораћу да повјерујем у грубу истину. Јер, боље је и тако, него да моја осјећања буду играчка у твојим рукама. Само те молим, реци ми: зашто ме ниси чуо кад сам у бескрајном плаветнилу дозивала твоје име и молила те да ме разумијеш?

Тања Вукотић

Рјешава се као класичан ребус, само се чита здесна на лево. Дакле, ако нисте логодили: агава Н ч — ат = тачна вага

СПОРТСКИ ЖИВОТ

„Могрен“ и „Петровац“
у средини табеле

Коло прије краја овогodiшњег првенства у Црногорској лиги наши представници „Могрен“ и „Петровац“ обезбиједили су мјесто у средини табеле. Након 25 напорних првенствених утакмица, они су успјели да сакупе довољно бодова како би мирно сачекали крај овогodiшње доста напорне првенствене трке.

„Могрен“ је коло прије краја на петом мјесту са 25 бодова и гол разликом 26:26, па, ће, без обзира на сусрет у посљедњем колу са новим друголигашем „Ловћеном“ на Цетињу, остати у средини табеле. Будвани су, истина, нешто поклекнули у задњим колима — поражени су од општинског ривала „Петровац“ са 2:0, а потом су на домаћем терену изгубили бод у сусрету с никшићким „Челиком“, играјући неријешено 0:0. Но, и поред тога, ова екипа је показала, нарочито у прољећњем дијелу првенства, да су јој могућности доста велике, да располаже с доста квалитетних играча које је успјешно водио млади тренер Боро Лазовић. Уколико се

настави и најесен с озбиљним радом, Будвани могу да рачунају и на највиши пласман у лиги.

Петровчани су раме уз раме „Могрену“. Коло прије краја и они имају 25 бодова, али и негативну гол-разлику — 39:44, па су на шестом мјесту. Но, с обзиром да се у посљедњем колу састају на свом терену са екипом „Зете“, треба очекивати нове бодове и још бољи пласман. Овај тим кога, такође, успјешно води доскорашњи првотимац титовградске „Будућности“ Драго Ковачевић састављен је од више добрих појединаца, међу којима се истичу први стријелац лиге центарфор Ђуретић, изванредни халф Савић, млади Лаковић, И Петровчани, у то нема сумње, уколико наставе с озбиљним радом у вријеме паузе играће једну од значајних улога у новом првенству.

Све у свему, може се рећи да су наши лигаша сада већ солидни тимови који више не брину око опстанка у лиги.

Г.

ИЗ ПРОШЛОСТИ
НАШЕГА КРАЈА

Према дубровачком историчару Мавру Орбинију, градоначелник Балшића је у вријеме владавине цара Душана био сиромашан племић — посједовао је свега једно село. Вјероватно он је потомак славизираних Влаха који су као ратници имали прилике да се пробију у редове плећства и да временом постану велможе. Полазна тачка њиховог успона била је Доња Зета. Потискујући своје супарнике и потчињавајући слабије од себе, Балшићи су своју власт проширили од Скадра до Котора. Као и други феудалци, они су се после 1360. године лако еманциповали од врховне власти цара Уроша — далеко више енергије требало им је да подвргну својој власти оне који су се у међувремену осамосталили и који су, такође, тежили успону и ширењу.

У вријеме када у изворима сретамо први помен Балшића, у Будви се био учврстио властелин Површко, који ће признати власт Балшића, али ће дјеловати у највећој мјери самостално, биљежећи се као »Poverscho di Budva«, односно као »dominus Budve«.

Површко је пословао и преговарао с Дубровником без икаквог посредства Балшића, па се поставља питање да ли је он уопште призна-

вао њихову власт. Највјероватније је да је он био заповједник будванске тврђаве у вријеме врховне власти српског патријарха, па се осамосталио и, најзад, признао врховну власт Балшића.

Површко је често нападао Которане и једном приликом заробио је њиховог властелина Ђива Бућу и предао га Дубровчанима који су га држали у затвору. А када су Которани напали Будву, Дубровчани су упутили Површ-

ку већу количину јечма као помоћ, „јер је штету претрпио од Которана, њихових непријатеља“. Средином априла 1362. године Дубровчани су поручивали Површку да никако не предаје Будву, пошто ће му они послати помоћ у људима, намирницама, мајсторима и свему што је потребно да се град снабдије и брани. Храбрили су га да истраје и нудили гостопримство његовој породици док непријатељства трају.

ЖАРКО — ГОСПОДАР
ЗЕТЕ И ПРИМОРЈА

Један од првих господара Зете — читамо у „Историји Црне Горе“ — звао се Жарко, али се о његовом поријеклу и ранијој каријери ништа не зна. Јуна мјесеца 1357. године постао је млетачки грађанин „Жарко, барон рашкога краља, који господари у крајевима Зете, Бојане и тамошњег Приморја“.

БУДВА — СКЛОНИШТЕ

Сандаљ Хранић је у јуну 1396. године, као „велики војвода Рашке и Босне, господар Будве и Зете“, одмах по вјенчању, своју младу жену Катарицу Јелену, кћерку Вука Вукчића Хрватинића, склонио је у Будви, и она је тамо остала готово двије године — до априла 1398, када су је Дубровчани пребацили бродом у свој град, пошто се у Будви није осјећала више безбједном

IN MEMORIAM

ПЕТАР МЕДИГОВИЋ

Смрћу Петра Медиговића, дугогодишњег директора Основне школе у Петровцу, из редова просвјетних радника нестало је изузетан човјек и васпитац, а наше социјалистичко друштво сиромашније је за једног освједченог преговораца на пољу просвјете и културе, за једног врсног социјалистичког борца и хуманиста.

Рођен је прије седамдесет година у селу Жуковици, гдје је завршио основну шко-

Петар Медиговић

лу. Под доста тешким економским условима наставио је школовање. Са успјехом је завршио гимназију и наставио студије на Филозофском факултету, који завршава у рекордном року. Још од ране младости припада напредном омладинском покрету и свим својим бићем ангажује се на промјени постојећег стања у друштву. Читав свој живот посветио је школи, науци и васпитању младих генерација.

Живио је у бурном историјском раздобљу и доживио многе друштвене потребе, штрајкове, рат и револуцију у којима је учествовао и дао достојан прилог свему прогресивном што се у раздобљу његовог животног вијека рађало и стварало. За вријеме народноослободилачког рата и народне револуције служио је за примјер. Његов животно пут био је трновит, испуњен патњама, страдањима, хапшењем од стране непријатеља и различним малтретирањима, али никакве животне пенаде нијесу могле сломити његов слободарски дух.

У свим ситуацијама, изузетно тешким и сложеним, Петар Медиговић држао се усправно и такав је остао до краја живота. Због тога је вијест о његовој изненадној смрти примљена с болом и тугом код свих грађана наше општине, његових многобројних ђака, другова, пријатеља и познаника.

Кутак за разоноду

АНЕГДОТЕ

ЖДРАЛОВИ ОСВЕТНИЦИ

Грчког пјесника Ибика, на путу у Коринт, смртно ране два разбојника. Пошто свједока није било, пјесник се обрати јату ждралова, које је летјело изнад њега: „Ждралови, осветите моју смрт!“

Једног дана, послје је зуспјешног трагања за разбојницима, док је народ гледао неки позоришни комад, пролетје јато ждралова. Међу публиком су се налазили и разбојници, па један од њих упозори другог: „Ево Ибиковић осветио!“ То их је издало и народ одмах скочи и ухвати злочинце.

КАЗАЛИ СУ...

Која се љубав најтеже гаси

ОВИДИЈЕ: „Најтеже се гаси она љубав коју храни љубомора“.

*

ПИТИГРИЛИ: „Прије вјенчања жена зна све одговоре, послје тога она зна сва питања“.

*

РЕНЕ КЛЕР: „Љубав помаже да вријеме брже пролази, а вријеме — да љубав брже прође“.

*

ИВН КУТЕЈБА: „Жена се смије кад може, а плаче кад хоће“.

Кад се заврше свечаности

НЕМОГУЋЕ

Пошто је Ана Павлов на одбила понуду да се уда за једног официра, који је био одушевљен њеном игром у балету „Лабудово језеро“, овај јој се обрати:

— Пружите ми бар могућност да увијек будем уз вас!

— Сумњам да би било могуће да ви постанете играч, а још мање да мене приме у војску — смијећећи се одговори Ана Павловна.

ПРОЧИТАО ГА

Неки потпуно непознат сликар обрати се једном приликом Короу с ријечицама: „Ја никад не бих могао да сликам другачије него мозгом!“

— Дакле, определијели сте се за минијатурно сликарство — примјети на то познати сликар.

О Г Л А С И

ФОРД МЕРКУРИ 1978.

Продајем кола „Форд Меркури“ 1978. са аутоматским мјењачем, четворо врата, скоро нов, серво волан и кочице. Појачани фидери и амортизери. Уграђен радио апарат. Потрошња горива 10—12 литара на сто километара.

Обратити се на адресу: Петар Киш, Београд, Булевар црвене армије 85. или на телефон: 011-433-186.

КАНАЛИЦА (ЋЕРАМИДА) ДОВОРОГ КВАЛИТЕТА ПРОДАЈЕ СЕ ПО ДВА ДИНАРА КОМАД У ПЕТРОВЦУ, УЛИЦА НИКА АНЂУСА БРОЈ 5.